

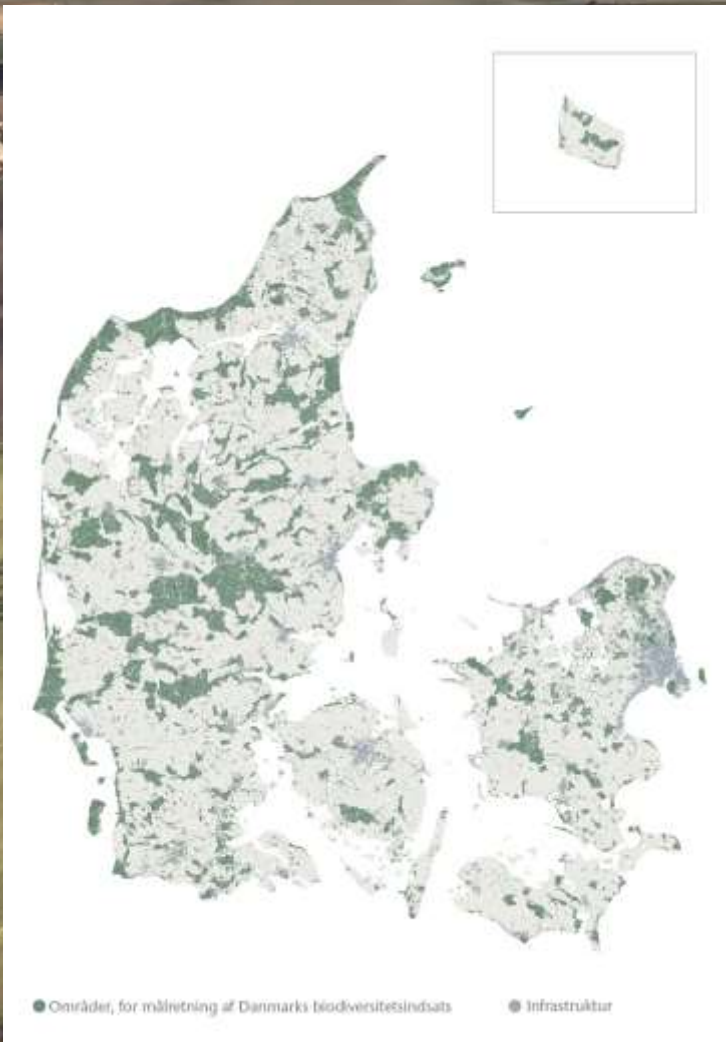
National til lokal planlægning og implementering

Biodiversitetsrådets konference Christiansborg 22 November 2024

Professor Henrik Vejre Københavns Universitet

UNIVERSITY OF
COPENHAGEN

National til lokal planlægning og implementering

Biodiversitetsrådets konference Christiansborg 22 November 2024

Professor Henrik Vejre Københavns Universitet

UNIVERSITY OF
COPENHAGEN

Det centrale spørgsmål:

Hvordan sikres store sammenhængende områder med evig, streng beskyttelse

Og internationale nationale naturinteresser

Når der lægges så stor vægt på lokal forankring, lokal implementering?

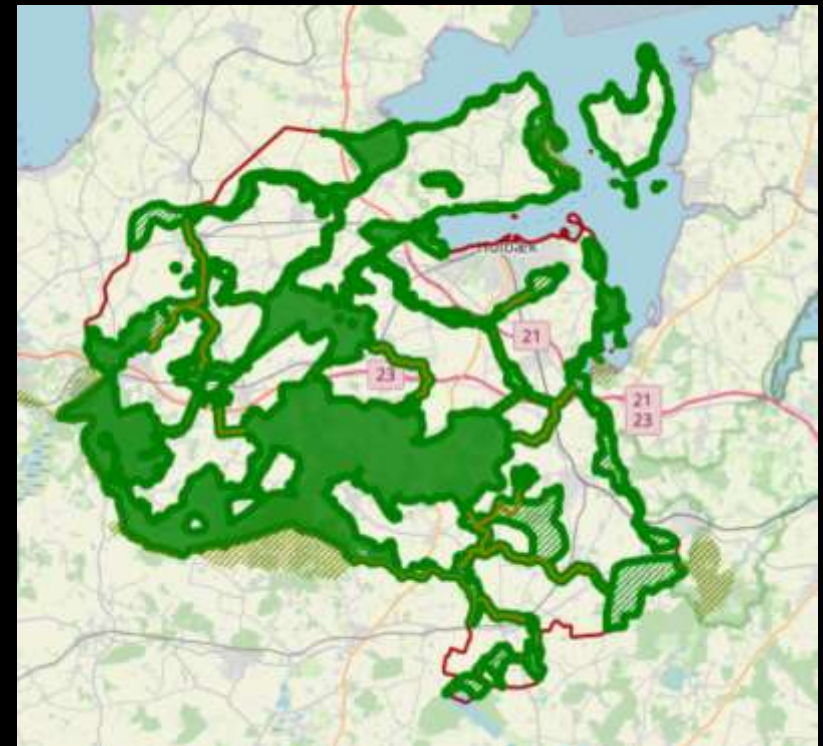
Hvad er planlægning?

“At reducere skæbnen”

Fremtidsorienterede processer, overvejelser, tanker
der sætter en aktør i stand til at kontrollere sine
omgivelser, for derved at opfylde sine mål

Planlægning for biodiversitet ses her som en del af den
fysiske planlægning

Men natur og biodiversitet er svært at kontrollere
Det vi skal kontrollere, er mennesker

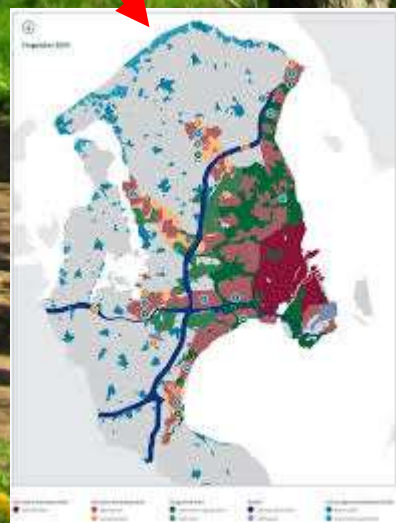
Hvor finder vi naturbeskyttelse og biodiversitet i planlægningen?

- Kommuneplanlægning
- Vandplanlægning
- Naturplanlægning
- Landsplanlægning
- Fredningsplanlægning
- + det løse

Hvor finder vi naturbeskyttelse og biodiversitet i planlægningen?

- Kommuneplanlægning
- Vandplanlægning
- Naturplanlægning
- Landsplanlægning

Kan vi gøre noget for at styrke naturbeskyttelse og biodiversitet i planlægningen?

Omlægningsplaner i medfør af Treparten

Vejen mod 20+30% strengt beskyttet natur

Vejen mod 250.000 ha skov

Vejen mod rent havmiljø (udtagning af landbrugsjord)

Vejen mod udtagning af lavbundsjord (140.000 ha)

+ grundvandsparker, vedvarende energianlæg, urbane områder

Kan vi gøre noget for at styrke naturbeskyttelse og biodiversitet i planlægningen?

Omlægningsplaner i medfør af Treparten

Men hvordan sikres nationale og internationale interesser, når omlægningsplaner skal være lokalt forankrede med (formentlig) kommunen som central aktør?

Og hvordan sikrer man biodiversiteten når det handler om CO₂ og N?

Og hvad er en omlægningsplan i det hele taget?

- Relation til kommuneplanen?
- Hvad er rollen for vandoplandsstyregrupper og kystvandråd?
- Hvem er det en plan for?
- Hvem er ansvarlig for implementering?
- Hvem gælder den for? Borgere?

Hvad har naturen/biodiversiteten brug for?

- * Plads, plads plads – store sammenhængende områder
- * Vilde, intakte, selvregulerende områder, store græssere
- * Kontinuitet I tid

Når vi planlægger for biodiversitet, planlægger vi for evigheden

Hvad har vi af evighedsredskaber?

Hvad har vi af evighedsredskaber?

Grundlovssikret ejendomsret (1849)

Tinglyste begrænsninger på ejendomme

Fredningsinstrumentet

Opkøb med tinglysninger

Treparten omtaler ekspropriation, opkøb og tinglysning

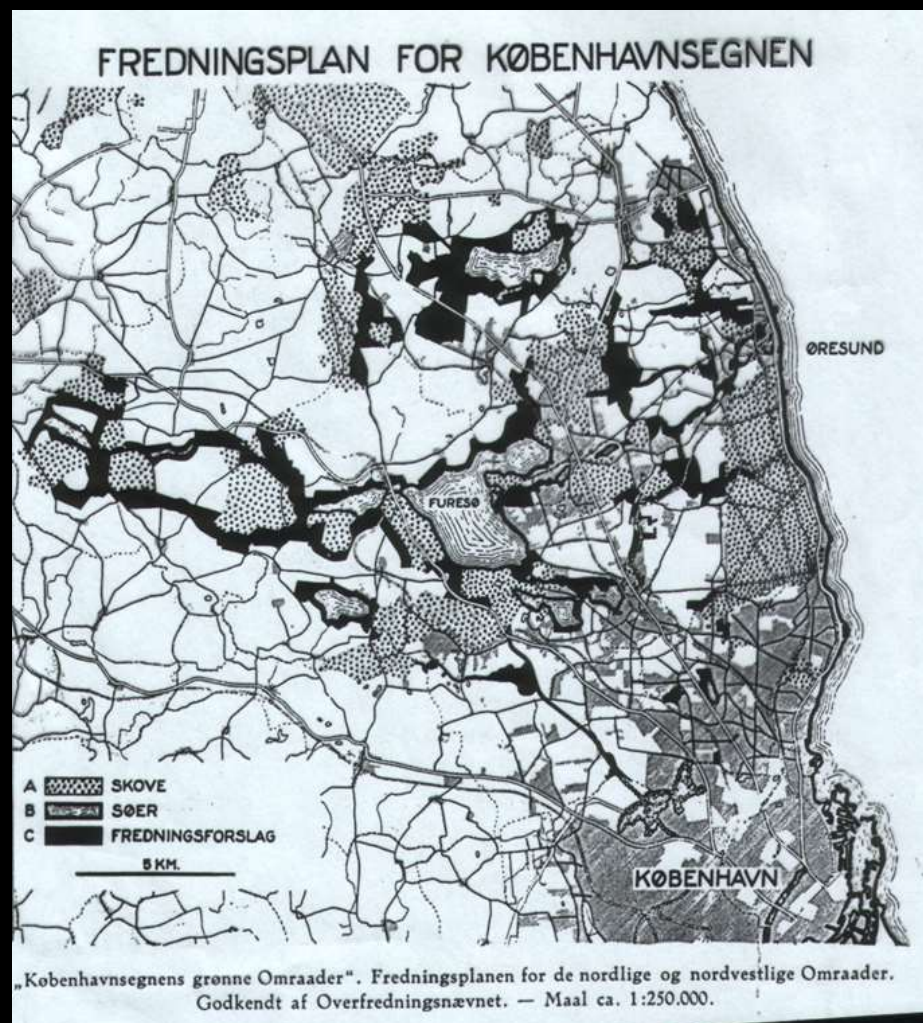
Overfredningsnævnets afgørelse
af 28. august 1992
om fredning af Saltbak Vig med omliggende
arealer i Kalundborg, Hjørgsted og Hvidebæk
kommuner, Vestsjællands Amt (sag nr. 111-22)

Fredningsnævnet for Vestsjællands Amts Nordlige Fredningskreds traf den 15. februar 1990 afgørelse om fredning af et 1.185 ha stort land-
område omkring Saltbak Vig ved Kalundborg. Fredningen omfatter helt
eller delvis 4 ejendomme (løbenumre) i privat eje, en ejendom ejet af
Kalundborg Kommune og et dige bestyret af et digelag. Fredningssagen
er rejst af Miljøministeriet v/ den daværende Fredningsstyrelse.

Fredningsnævnets afgørelse er i henhold til naturfredningslovens § 25
forelagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse. Afgørelsen er tillige
påklaget til Overfredningsnævnet af 3 private ejere, Saltbakvig Dige-
lag, Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen, Vestsjællands Amts-
råd, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og
Dansk Botanisk Forening.

Fredningsområdet

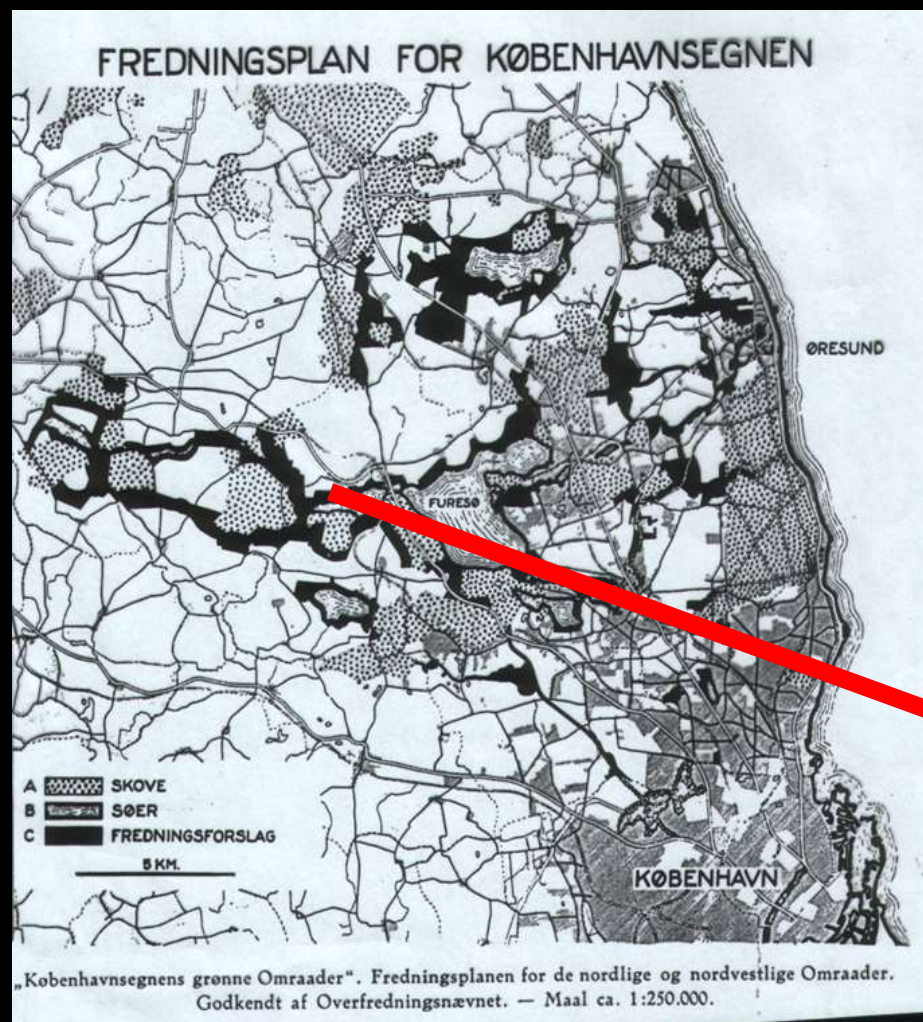
Fredningsområdet udgøres af arealerne omkring den 1.395 ha store se
Saltbak Vig og er mod land afgrænset af en afvandingskanal. Resten
hele fredningsområdet er opstået ved inddæmning og delvis udtærring af
vigen, der var en del af søterritoriet, indtil der i 1866-74 blev an-
lagt et havdige fra Saltbak til Alleshave. Området består navnlig af
enge, overdrev og mindre vådområder, i alt mere end 850 ha, men rummer
også godt 200 ha agerjord og godt 100 ha skov. Området er ikke of-
fentligt tilgængeligt.

Fredningsplanlægning 1938

- Udpegninger på et kort så fredningsinteresserne er tydelige
- Direkte retsvirkning for borgerne: arealændringer skulle anmeldes til myndighederne
- Hvis afgørende ændringer: fredningssag rejst
- Statsministeriet opfyldte skridt for skridt planen
- Tinglyste, ekspropriative indgreb

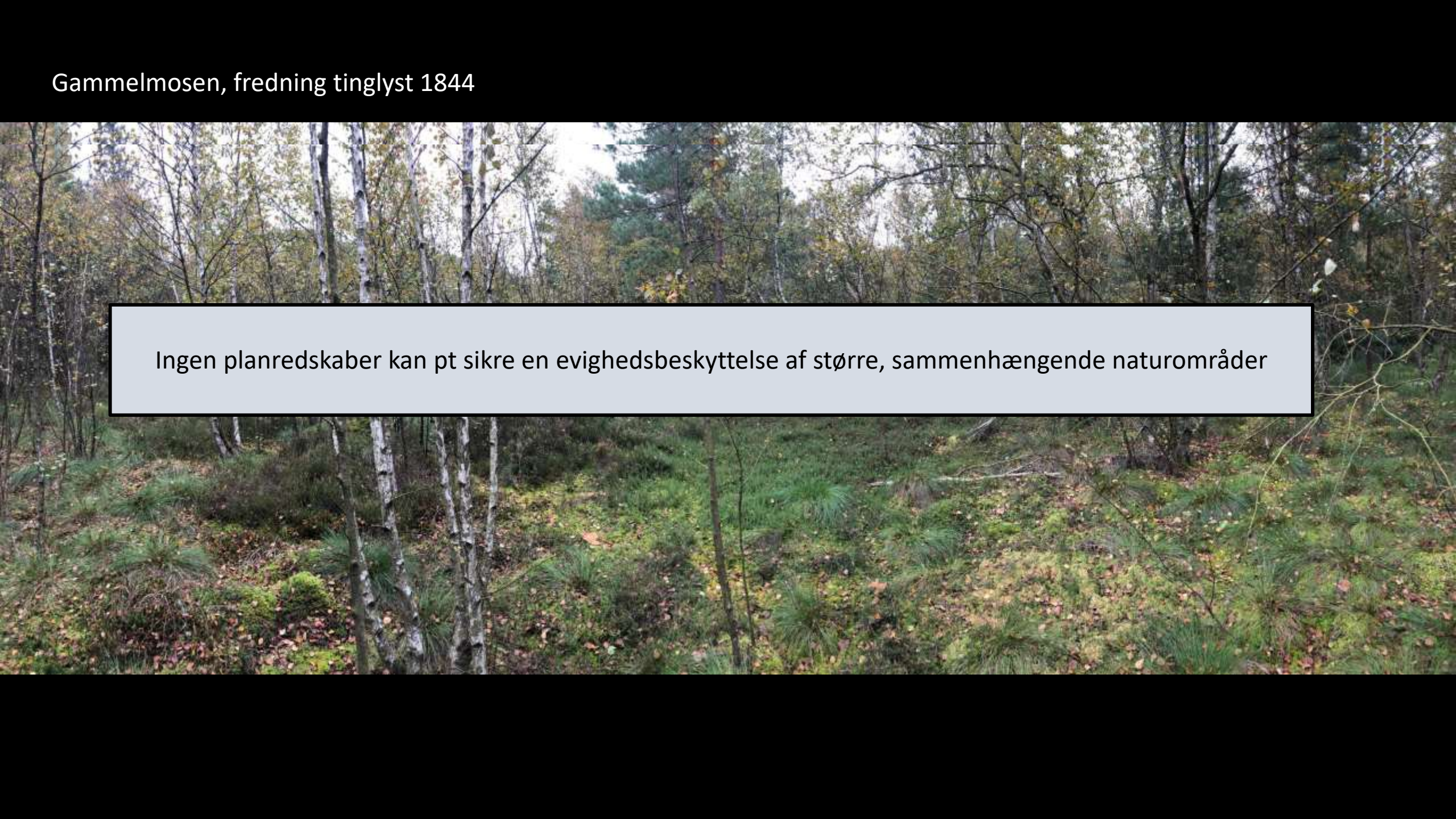

Fredningsplanlægning 1938

- Udpegninger på et kort så fredningsinteresserne er tydelige
- Direkte retsvirkning for borgerne: arealændringer skulle anmeldes til myndighederne
- Hvis afgørende ændringer: fredningssag rejst
- Statsministeriet opfyldte skridt for skridt planen
- Tinglyste, ekspropriative indgreb

Gammelmosen, fredning tinglyst 1844

A photograph of a forest landscape. In the foreground, there are several birch trees with white bark and thin trunks. The ground is covered with green grass and moss, interspersed with fallen brown leaves. In the background, a dense forest of taller trees is visible, with some green foliage and some bare branches. The sky is overcast and grey.

Ingen planredskaber kan pt sikre en evighedsbeskyttelse af større, sammenhængende naturområder